

Boodschap van paus Leo voor de 5de Werelddag van Grootouders en Senioren

[27 juli 2025]

Gelukkig is de mens die de hoop niet verliest (Sir 14,2)

Dierbare broeders en zusters,

Het Jubeljaar helpt ons te beseffen dat hoop een voortdurende bron van vreugde is, ongeacht onze leeftijd. Als die hoop bovendien gelouterd is door een lang leven, is ze bron van diep geluk.

De Heilige Schrift toont ons vele voorbeelden van mannen en vrouwen die pas laat in hun leven geroepen werden door God om een rol te spelen in Zijn heilsplan. Denk aan Abraham en Sara, die, op gevorderde leeftijd, moeilijk konden geloven dat God hen een kind beloofde. Hun kinderloosheid leek hen elk toekomstperspectief te ontnemen.

De reactie van Zacharias op het nieuws van de geboorte van Johannes de Doper was niet anders: "Hoe kan ik weten of dat waar is? Ik ben immers een oude man en ook mijn vrouw is al op leeftijd." (Lc 1,18). Ouderdom, onvruchtbaarheid en lichamelijk verval blokkeerden blijkbaar elke hoop op leven en vruchtbaarheid in deze mannen en vrouwen. De vraag die Nikodemus aan Jezus stelde toen de Meester met hem sprak over "opnieuw geboren worden" lijkt ook puur retorisch: "Hoe kan iemand geboren worden als hij al oud is? Hij kan toch niet voor de tweede keer de moederschoot in gaan en weer geboren worden?" (Joh 3,4). Maar telkens als we denken dat de dingen niet kunnen veranderen, verrast de Heer ons met reddende kracht.

Ouderen als tekenen van hoop

In de Bijbel toont God herhaaldelijk zijn zorg voor mensen van een zekere leeftijd. Dit was niet alleen het geval met Abraham, Sarah, Zacharias en Elizabeth, maar ook met Mozes, die geroepen werd om zijn volk te bevrijden toen hij al tachtig jaar oud was (vgl. Ex 7,7). God leert ons zo dat ouderdom – in zijn ogen – een tijd van zegen en genade is en dat deze personen *de eerste getuigen van hoop* zijn. Augustinus vraagt: "Wat bedoelen we met ouderdom?" Hij vertelt ons dat God zelf de vraag beantwoordt: "Laat uw krachten afnemen, zodat mijn kracht in u werkzaam is, en u met de apostel kan zeggen: *Als ik zwak ben, dan ben ik sterk.*" (*Super Ps 70,11*). Het toenemend aantal senioren is een teken van deze tijd. Het vraagt onderscheiding om dit moment van de geschiedenis goed te kunnen interpreteren.

Het leven van de Kerk en de wereld kan alleen begrepen worden in het licht van opeenvolgende generaties. Senioren omarmen helpt ons te begrijpen dat het leven meer is dan het huidige moment en niet verspild mag worden aan oppervlakkige ontmoetingen en vluchtige relaties. Het leven verwijst ons voortdurend naar de toekomst. In het boek Genesis vinden we de ontroerende episode van de zegen die de oude Jakob geeft aan zijn kleinkinderen, de zonen van Jozef; zijn woorden zijn een oproep om hoopvol naar de toekomst

te kijken, als de tijd waarin Gods beloften worden vervuld (vgl. Gn 48,8-20). Als het waar is dat de zwakte van de ouderen de kracht van de jongeren nodig heeft, dan is het net zo waar dat de onervarenheid van de jongeren het getuigenis van de ouderen nodig heeft om de toekomst met wijsheid op te bouwen. Hoe vaak zijn onze grootouders voor ons een voorbeeld van geloof en toewijding, burgerzin en maatschappelijke betrokkenheid, herinnering en doorzetting in moeilijke tijden! Deze kostbare erfenis, die zij ons met hoop en liefde nalaten, zal altijd een bron van dankbaarheid en een oproep tot standvastigheid zijn.

Tekenen van hoop voor ouderen

Sinds Bijbelse tijden wordt het Jubeljaar gezien als een tijd van bevrijding: slaven werden vrijgelaten, schulden kwijtgescholden en land werd teruggegeven aan de oorspronkelijke eigenaars. Het Jubeljaar was een tijd waarin de door God gewilde sociale orde werd hersteld en ongelijkheden en onrechtvaardigheden – die zich in de loop der jaren hadden opgehoopt – werden rechtgezet. Met Jezus gingen deze ervaringen in vervulling toen hij in de synagoge van Nazareth verkondigde dat hij aan armen het goede nieuws bracht, aan blinden het herstel van hun zicht en vrijheid aan gevangenen en onderdrukten (vgl. Lc 4,16-21).

Wanneer we vanuit dit jubileumperspectief naar oudere personen kijken, zijn ook wij geroepen om samen met hen bevrijd te worden, vooral van eenzaamheid en verlatenheid. Dit Jubeljaar is een uitgelezen moment om dat te doen: Gods trouw aan zijn beloften leert ons dat er een gelukzaligheid schuilt in de ouderdom, een authentieke evangelische vreugde, die ons vraagt de muren van onverschilligheid neer te halen waarin ouderen vaak zijn opgesloten. Onze samenlevingen, waar ook ter wereld, raken er maar al te vaak aan gewend dat een zo belangrijk en rijk deel van hun sociale weefsel aan de kant wordt geschoven en vergeten.

Uit het voorgaande blijkt dat er een mentaliteitsverandering nodig is, die blijkt geeft van verantwoordelijkheidsbesef van de hele Kerk. Iedere parochie, vereniging, kerkelijke organisatie is geroepen om het voortouw te nemen in een 'revolutie' van dankbaarheid en aandacht, door ouderen regelmatig te bezoeken, een ondersteunings- en gebedsnetwerk te creëren en contacten te leggen die hoop en waardigheid kunnen geven aan hen die zich vergeten voelen. De christelijke hoop spoort ons altijd aan om meer te durven, groot te denken en geen genoegen te nemen met een status quo. In dit geval betekent het oudere personen weer waardering en genegenheid schenken.

Daarom wilde paus Franciscus dat de *Werelddag van Grootouders en Senioren* in de eerste plaats een dag was om alleenstaande ouderen te bezoeken. Om die reden kunnen zij die – tijdens dit Heilig Jaar – niet naar Rome op bedevaart kunnen gaan 'de jubileum-aflaat verkrijgen als zij, gedurende een bepaalde tijd, oudere personen bezoeken die alleen zijn ... en in die zin een bedevaart maken naar Christus die in hen aanwezig is (vgl. Mt 25,34-36)' (Apostolische Penitentiaria, *Bepalingen voor het verkrijgen van de jubileum-aflaat*, 3). Een oudere bezoeken is een manier om Jezus te ontmoeten, die ons bevrijdt van onverschilligheid en eenzaamheid.

Ouderen mogen blijven hopen

Het boek Wijsheid van Jezus Sirach noemt de mens gelukkig die de hoop niet verloren heeft (vgl. 14,2). Misschien zijn we geneigd, vooral als ons leven lang is, om niet naar de toekomst te kijken maar naar het verleden. Maar, zoals paus Franciscus schreef tijdens zijn laatste ziekenhuisopname, "ons lichaam is zwak, maar toch kan niets ons ervan weerhouden om lief te hebben, te bidden, onszelf te geven, er voor elkaar te zijn, in geloof, als stralend teken van hoop" (*Angelus*, 16 maart 2025). We bezitten een vrijheid die geen enkele moeilijkheid ons

kan ontnemen: het is de vrijheid om lief te hebben en te bidden. Iedereen, altijd, kan liefhebben en bidden.

Onze genegenheid voor onze dierbaren – voor de vrouw of man met wie we een groot deel van ons leven hebben doorgebracht, voor onze kinderen, onze kleinkinderen die onze dagen opvrolijken – verdwijnt niet wanneer onze krachten afnemen. Sterker nog, hun genegenheid doet onze energie vaak herleven en brengt ons hoop en troost.

Deze tekenen van levende liefde, die hun wortels in God zelf hebben, geven ons moed en herinneren ons eraan dat "ook al gaat ons uiterlijke bestaan verloren, ons innerlijke bestaan wordt van dag tot dag vernieuwd" (2 Kor 4,16). Laten we, vooral nu we ouder worden, vol vertrouwen naar de Heer toeleven. Mogen we iedere dag vernieuwd worden door onze ontmoeting met Hem in gebed en Eucharistie. Laten we het geloof dat we al zoveel jaren beleven, liefdevol doorgeven in ons gezin en in onze dagelijkse omgang met anderen. Mogen we God altijd prijzen voor zijn goedheid, eenheid cultiveren met onze dierbaren, ons hart openen voor hen die ver weg zijn en in het bijzonder voor alle mensen in nood. Zo zijn we tekenen van hoop, ongeacht onze leeftijd.

Vaticaanstad, 26 juni 2025

Leo XIV